

Van aankomst naar toekomst

Strategie VluchtelingenWerk Nederland 2024-2030

**VluchtelingenWerk
Nederland**

Wij zijn...

Wij zijn 'team vluchteling': een team van ruim tienduizend gemotiveerde vrijwillige en betaalde medewerkers. Wij vinden dat mensen die hun thuis hebben moeten verlaten uit angst voor onderdrukking, vervolging en oorlog, in veiligheid een nieuw bestaan moeten kunnen opbouwen, waarbij zij meedoen en bijdragen. Daarom komen wij op voor de belangen van vluchtelingen. Met onze dienstverlening en belangenbehartiging versterken we de autonomie van vluchtelingen.

VluchtelingenWerk Nederland

Van aankomst naar toekomst

Foto's: Goedele Monnens, Daimon Xanthopoulos, Duncan de Fey | Iconen: iconcitya, LAFS, smashicons, yoyonpujiono, kliwirart, Eucalypa, Gravisioa (Freepik)

Inhoud

Voorwoord	4
Onze omgeving	6
Bouwstenen	10
Ons fundament	11
Kernwaarden	12
Onze missie en toekomstdroom	13
Doelgroep en medewerkers	14
Onze rollen	15
Ambities en doelstellingen	18
Wat dit voor ons dagelijks werk betekent	21
Onze positionering	22
Een kijk op de verdere toekomst	23
Bijlages	
<i>Begrippenlijst</i>	24
<i>Sustainable Development Goals</i>	25

Voorwoord

Over de hele wereld zijn mensen op de vlucht voor onderdrukking, vervolging en oorlog. Veruit de meeste van hen zoeken hun toevlucht in eigen land of in de regio waar zij vandaan komen. Maar sommigen vluchten verder weg. Naar Nederland bijvoorbeeld.

Door allerlei ontwikkelingen verandert de wereld snel. Aan de buitengrenzen van Europa verdrinken dagelijks mensen die op zoek zijn naar veiligheid. En in Nederland verharden de maatschappelijke verhoudingen en meningen. Het huidige gebrek aan opvangplekken, een overspannen woningmarkt en de vergrijzing veroorzaken sociale en economische spanningen.

Gelukkig is er ook hoop. Zo is er nog steeds steun voor het bieden van veilige opvang en bescherming aan vluchtelingen. Ook bieden rechterlijke uitspraken en Europese regels houvast voor de rechten van vluchtelingen. We zien gemeenten die mee willen denken over het helpen oplossen van het gebrek aan opvanglocaties. Op lokaal niveau vinden vluchtelingen hun weg. Gastvrije burgers en onze vrijwillige en betaalde medewerkers bieden hierbij vaak een helpende hand.

Tegen die achtergrond hebben we deze strategie geschreven. Om het fundament van ons werk te bevestigen. Om onze ambities uiteen te zetten. Om onze doelen te actualiseren en aan te scherpen. Daarbij bouwen we voort op onze eerdere Visie 2025.

De strategie kwam tot stand met bijdragen van vluchtelingen, partners (in de asielketen), vertegenwoordigers van diverse maatschappelijke organisaties en vrijwillige en betaalde medewerkers uit alle geledingen van de organisatie. Aan ons allen de opgave om de ambities waar te maken.

In de twintigste eeuw kwamen, mede naar aanleiding van twee wereldoorlogen, diverse verdragen en wetten tot stand die mensenrechten internationaal moesten beschermen: de **Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens** (1948), het **Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens** (EVRM, 1950) en het **Vluchtelingenverdrag** (1951).

Kern van deze verdragen is dat iemand die niet langer beschermd wordt door de eigen overheid, deze bescherming, inclusief een eerlijke procedure, humane opvang en een toekomstperspectief in een ander land kan vinden. En dat niemand mag worden teruggestuurd naar een situatie waarin te vrezen valt voor diens veiligheid.

In Nederland werd in 1979 de Vereniging VluchtelingenWerk Nederland opgericht. Voor die tijd zetten mensenrechten-NGO's, kerken en de Rijksoverheid zich in voor vluchtelingenbescherming. Om onafhankelijk van de actuele politiek te opereren vormden de verschillende initiatieven één professionele organisatie, gebaseerd op mensenrechtenverdragen. Die organisatie zou met de inzet van vele vrijwilligers zorgen voor de opvang, bescherming en participatie van vluchtelingen in Nederland. Met als uitgangspunt dat opvang en begeleiding van vluchtelingen lokaal werd georganiseerd. Zo ontstond de Vereniging VluchtelingenWerk Nederland, bestaande uit vele verschillende lokale stichtingen. In 2022 werd de vereniging omgevormd tot **Stichting VluchtelingenWerk Nederland**.

In dit document gebruiken we de algemene term **vluchtelingen**; daarmee bedoelen we zowel asielzoekers, asielstatushouders, asielvergunninghouders, personen die onder de Regeling Tijdelijke Bescherming (RTB) vallen, als alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv).

Onze omgeving

Wereldwijd vluchten veel mensen voor onderdrukking, vervolging en oorlog. Een groot aantal van hen zoekt bescherming. Daarbij kunnen zij zich beroepen op mensenrechtenverdragen en asiel aan vragen in een ander land. In Europa en ook in Nederland staat dit recht onder druk, evenals de publieke steun voor de opvang en vestiging van vluchtelingen. We zullen ons in een snel veranderende maatschappij blijven inzetten voor vluchtelingen. We houden ook rekening met andere demografische, technologische en sociaal-economische ontwikkelingen. In die veranderende context willen we een krachtige speler zijn en blijven.

Demografisch

Onvoorspelbaar aantal asielaanvragen

Waar en wanneer situaties van onderdrukking, vervolging en oorlog ontstaan en hoelang deze duren, is moeilijk te voorspellen. De staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 verwacht dat door geopolitieke instabiliteit – bijvoorbeeld in Oekraïne, Noord- en Oost-Afrika – het aantal mensen dat op de vlucht is de komende jaren hoog blijft. Daarbij kan een toename van autocratie in de wereld bijdragen aan verdere politieke instabiliteit. Veranderingen in het aantal asielaanvragen beïnvloeden de benodigde bezetting en inrichting van ons werk sterk, evenals de daarvoor benodigde middelen.

Vergrijzing

In Nederland verwachten we tussen 2022 en 2035 een groei van 30% in het aantal 67-plussers. Ondertussen groeit de werkende bevolking slechts licht. Tegelijk zien we een stijging van de vitaliteit onder ouderen. Hierdoor ontstaat in deze leeftijdscategorie een steeds grotere groep potentiële vrijwilligers.

Klimaatmigratie

Wereldwijd neemt het aantal mensen dat (indirect) wegens het klimaat hun huis verlaat toe. Dit noemen we ook wel klimaatgedreven migranten.

Momenteel zijn er geen aanwijzingen dat groepen klimaatgedreven migranten naar Europa dan wel Nederland komen. Tegelijk zien we een groei van het aantal mensen dat in bedreigde gebieden woont en deze ontvlucht. Wat dit voor de toekomst betekent is nog onzeker.

Klimaatgedreven migranten vallen niet onder het VN-vluchtelingenverdrag (klimaatverandering is vooralsnog geen grond voor asiel) en behoren daarom ook niet tot onze doelgroep.

Politiek

Het vragen om bescherming staat onder druk

Het recht om bescherming aan te vragen in Europa staat onder druk. Lidstaten aan de buitengrenzen van Europa zijn overbelast en het ontbreekt aan onderlinge solidariteit in de EU om asielzoekers op te vangen en eerlijk te verdelen. Om het aantal asielaanvragen in 'fort Europa' te beperken, richt de Europese politiek zich in toenemende mate op deals met derde landen om vluchtelingen tegen te houden. Ook het tegenhouden van vluchtelingen aan de Europese buitengrenzen via pushbacks neemt toe.

Recent is het Europese Asiel- en Migratiepact aangenomen, een akkoord over het Europese asiel- en migratiebeleid dat als kader dient voor gezamenlijke regels in de EU. Ook dit draagt niet bij aan duurzame oplossingen, zoals een eerlijker verdeelsysteem.

De Nederlandse maatschappij polariseert, zeker voor vluchtelingen

Het politieke en maatschappelijke klimaat in Nederland is de afgelopen jaren verder

gepolariseerd. Het vertrouwen van Nederlanders in de media en de wetenschap is het afgelopen decennium afgenomen en steeds sterker gekleurd door politieke voorkeur. Zo neemt ideologische polarisatie toe, en zien we steeds meer desinformatie over bijvoorbeeld migratie en vluchtelingen. Daardoor gaat de aandacht van politiek en media niet meer naar de bescherming en toekomst van vluchtelingen, maar naar het beperken van het aantal asielaanvragen.

De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) stelt dat de overheid bij het maken en uitvoeren van beleid meer moet inzetten op de omgang met migratie. De overheid moet zich daarbij niet beperken tot het beter uitleggen van de feiten. Het is ook belangrijk om te kijken hoe gevoelens, beelden en verhalen van polarisatie samenhangen met machteloosheid in het eigen leven.

De asielketen

De asielketen kampt al jaren met uitvoeringsproblemen. De kwaliteit van de opvang en de afhandeling van de asielprocedure voldoen niet aan de wettelijke eisen. Voor asielzoekers betekent dit lange wachttijden, slechte leefomstandigheden en veel verplaatsingen. De overheid heeft hier geen duidelijke antwoorden op.

Volgens ABDTOPConsult mist het Rijk visie en solide plannen. De staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 benadrukt ook het belang van politieke keuzes over de gewenste omvang en vorm van migratie, gezien de groei en de vergrijzing van de samenleving. Gemeenten en maatschappelijke partners zoeken naar hun rol in de migratieketen. Naast huisvesting, inburgering en arbeidsparticipatie van statushouders hebben gemeenten de afgelopen tijd veel nieuwe verantwoordelijkheden gekregen. Denk aan de opvang en begeleiding van Oekraïense ontheemden en het realiseren van voldoende plekken in de asielopvang. Dit leidt tot nieuwe vragen en uitdagingen.

Technologisch

Artificial Intelligence

Artificial Intelligence (AI) wordt steeds meer ingezet in het dagelijks leven. Er is een groei in AI, met name op het gebied van communicatie en geautomatiseerde besluitvorming (denk aan het genereren van teksten, afbeeldingen en geluid). Dit biedt kansen om informatie toegankelijker te maken voor vluchtelingen. Het kan de autonomie van vluchtelingen vergroten en onze dienstverlening verbeteren. Daarnaast kunnen

onze interne bedrijfsprocessen efficiënter worden gemaakt door AI applicaties en automatisering.

Sociaal-economisch

Krapte op de arbeidsmarkt

De verwachting is dat de Nederlandse arbeidsmarkt de komende jaren krap blijft. Daarnaast verschuift de arbeidsvraag van praktisch geschoolde naar meer theoretisch geschoolde arbeid, met name in de zorg. Als gevolg hiervan dreigt er in 2035 een tekort aan zorgpersoneel, geschoolde handenarbeid en digitale technische arbeid. Dit is een gevolg van de vergrijzing, automatisering en verschuiving tussen industrieën.

Voor theoretisch opgeleide vluchtelingen zorgt dit voor toenemende kansen op de arbeidsmarkt, specifiek in de zorg, techniek en IT. Tegelijk vormt het een risico voor praktisch opgeleide vluchtelingen door een afname van de vraag naar repetitieve handarbeid. Voor ons betekent de krapte op de arbeidsmarkt dat het moeilijker zal zijn om vrijwilligers te werven, omdat het aantrekkelijker wordt om te kiezen voor een betaalde baan. Door de krapte blijft het ook een uitdaging om geschikte betaalde medewerkers te vinden.

Toename aantal deeltijdwerkers

Tegelijk zien we de afgelopen jaren een toename van deeltijdwerkers. Het aantal deeltijd werkenden in Nederland is de afgelopen 10 jaar met 18% toegenomen van ongeveer 4 miljoen naar zo'n 4,7 miljoen. Voor ongeveer 13% van de deeltijdwerkers is het verlenen van mantelzorg of het doen van vrijwilligerswerk een overweging om minder te werken.

Maatschappelijk

Een guur klimaat voor vluchtelingen

Vluchtelingen krijgen steeds vaker te maken met een politiek en maatschappelijk klimaat waarin hun positie en bescherming ter discussie staan. Zowel in Nederland als in Europa groeien populisme en onverdraagzaamheid. Dit leidt ertoe dat politieke partijen met anti-migratiestandpunten steeds meer invloed hebben en de toon van het politieke debat over migratie bepalen.

Aanhoudend woningtekort

De komende tien jaar houdt het woningtekort aan. De verwachting is dat het tekort tot 2027 verder oploopt en vanaf dan langzaam afneemt, waardoor de tekorten in 2038 minder groot zijn. Te weinig aanbod leidt tot meer woningdelers,

langere wachttijden voor sociale huurwoningen, een overspannen markt en alsmaar stijgende prijzen. Daarnaast zet het woningtekort het maatschappelijk draagvlak voor de huisvesting van vluchtelingen onder druk.

Voor vluchtelingen betekent dit dat de wachttijd op een woning, nadat zij een verblijfsvergunning hebben gekregen, steeds verder oploopt. De officiële periode van 14 weken voor uitstroom uit de opvang naar een woning wordt veelvuldig overschreden. Vluchtelingen kunnen zich soms pas na ruim een jaar, na statusverlening in een gemeente vestigen, of worden eerst in tijdelijke woonruimte geplaatst.

Veranderingen in donaties

We zijn in hoge mate afhankelijk van subsidies voor de uitvoering van het werk. De inzet op belangenbehartiging financieren we uit donaties, om de onafhankelijkheid hiervan te waarborgen. Er is een algemene neerwaartse trend waar het gaat om donaties. Het aandeel van de donaties dat naar internationale hulp en mensenrechten gaat is gelijk gebleven. Ook is er een verschuiving in de methode van geld geven, deze verplaatst zich naar digitale platforms.

Bouwstenen van onze strategie

TOEKOMST DROOM

In het Nederland van de toekomst kunnen vluchtelingen Nederland veilig bereiken, vluchtelingen die asiel aanvragen ervaren een veilige en warme ontvangst: de asielprocedure is kort en rechtvaardig, de opvang is menswaardig, toereikend en van korte duur. Vluchtelingen doen vanaf dag één mee. Ze dragen actief bij op een manier die ze zelf kunnen vormgeven, aan een samenleving die hiervoor ruimte maakt en solidair is.

AMBITIES

Vluchtelingen hebben voldoende toegang tot informatie en ondersteuning bij de eerste stappen op weg naar een nieuw bestaan. Er is oog voor de situatie waar mensen vandaan komen en aandacht voor hun behoeften.

Een Nederland waar het een gedeelde verantwoordelijkheid is om vluchtelingen op te vangen en hen bescherming te bieden. Waar zij de juiste kansen krijgen om een plek te vinden in de samenleving, die daar de ruimte voor biedt. Met wetgeving, beleid en besluiten die dit ondersteunen.

We zijn een wendbare en inclusieve organisatie met een robuuste basis, lokale wortels en landelijke slagkracht.

ROL

Vluchtelingen kunnen altijd op ons rekenen waar het gaat om de bescherming van hun rechten en belangen. Onze organisatie is voor hen een gids, een belangenbehartiger en een expert.

KERNWAARDEN

Solidair

Professioneel

Samen

FUNDAMENT

Het fundament van ons werk is de **Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (VN, 1948)**. Asielzoekers hebben recht op een eerlijke procedure. Bij gegronde vrees voor vervolging en/ of het risico op refoulement heeft men recht op bescherming, gezinsleven en de mogelijkheid een nieuw bestaan op te bouwen in het ontvangende land.

Ons fundament

Het fundament van ons werk is de *Universele Verklaring van de Rechten van de Mens* (VN, 1948). Asielzoekers hebben recht op een eerlijke procedure. Bij gegronde vrees voor vervolging en/of het risico op refoulement heeft men recht op bescherming, gezinsleven en de mogelijkheid een nieuw bestaan op te bouwen in het ontvangende land.

Daaruit vloeien de volgende werkzaamheden voort:

Dienstverlening

- Onze **dienstverlening** richt zich op het versterken van de autonomie van vluchtelingen. We ondersteunen hen tijdens de asielprocedure en op alle leefgebieden zoals wonen, financiën en administratie, sociaal netwerk, maatschappelijke participatie en zorg en gezondheid. Daarnaast ondersteunen we ook bij vrijwillige terugkeer.

Belangenbehartiging

- Onze **belangenbehartiging** zet in op duurzame bescherming van vluchtelingen en hun actieve deelname aan de samenleving, onafhankelijk van overheden en binnen de context van de Nederlandse samenleving.
- Steeds meer wet- en regelgeving wordt in de EU gemaakt. Omdat nationaal beleid daaruit voortvloeit, richten we ons steeds meer op Europa. Via ons netwerk van partnerorganisaties signaleren we ontwikkelingen aan de buitengrenzen van Europa. We zetten ons ook actief in voor vluchtelingen in andere delen van het Koninkrijk: op Curaçao, Aruba en de bijzondere gemeente Bonaire. Samen met lokale partners werken we daar aan de bescherming en integratie van vluchtelingen.

Onze kernwaarden

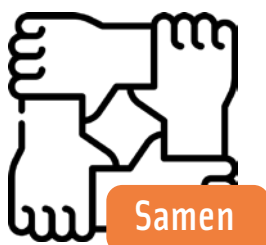
Solidair, professioneel, samen. Deze kernwaarden bepalen ons gedrag in de omgang met vluchtelingen, collega's en partners en leiden ons in alles wat we doen. Ze komen tot uiting in woorden en in daden, zowel binnen als buiten onze eigen werkomgeving. Zo treden we consistent, herkenbaar en betrouwbaar naar buiten voor iedereen die met ons te maken heeft.

- We staan naast vluchtelingen en behartigen hun belangen samen met hen, vanuit onze wortels in de Nederlandse samenleving;
- Daarbij staat hun autonomie centraal;
- We omarmen diversiteit en streven naar een inclusieve samenleving. Vluchtelingen krijgen, ongeacht hun achtergrond, de kans om een nieuw begin te maken.

- We houden elkaar aan de afspraken die we gemaakt hebben en aan wet- en regelgeving. We doen wat we zeggen en zeggen wat we doen.
- We zijn een lerende organisatie. We bekijken ons handelen en ons beleid kritisch en zullen dit waar nodig herzien.
- We zijn doelgericht en doortastend in onze acties. Onze werkwijze is consistent en verbindend.

- We geloven in samenwerking en het bundelen van krachten: lokaal, nationaal en in Europa;
- We zoeken actief en constructief-kritisch naar samenwerking met partners en overheden.
- We zijn een voortrekker en inspireren anderen met ons mee te doen.

Onze missie en toekomstdroom

We doen ons werk vanuit kernwaarden en een gezamenlijke toekomstdroom. Hierbij baseren wij ons op gezamenlijke ambities en doelstellingen. De belangen en behoeften van vluchtelingen staan daarbij steeds centraal en zijn bepalend voor onze keuzes.

Missie

Onze **missie** luidt:

VluchtelingenWerk Nederland maakt zich sterk voor vluchtelingen. Wij zijn een onafhankelijke, professionele organisatie met hart voor mensenrechten. We baseren ons op de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens (UVRM). Met een toegewijd team van vele vrijwillige en betaalde medewerkers, en samen met vluchtelingen, zetten we ons in voor het welzijn, de integratie en de autonomie van vluchtelingen.

Toekomstdroom

Onze **toekomstdroom** is:

In het Nederland van de toekomst kunnen vluchtelingen Nederland veilig bereiken, vluchtelingen die asiel aanvragen ervaren een veilige en warme ontvangst: de asielprocedure is kort en rechtvaardig, de opvang is menswaardig, toereikend en van korte duur. Vluchtelingen doen vanaf dag één mee. Ze dragen actief bij, op een manier die ze zelf kunnen vormgeven, aan een samenleving die hiervoor ruimte maakt en solidair is.

Onze doelgroep en medewerkers

Onze doelgroep

We zijn er voor iedereen die in Nederland asiel aanvraagt, van aankomst naar toekomst. Tot onze doelgroep behoren:

- Asielzoekers;
- Asielstatushouders, tot maximaal vijf jaar na toekenning van een verblijfsstatus;
- Ontheemden die hun land zijn ontvlucht en onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming vallen;
- Ongedocumenteerden met een asielachtergrond die een beroep op ons doen. Dit kan zijn om te kijken naar de mogelijkheden voor het verkrijgen van verblijfsrecht, of om begeleiding te vragen bij vrijwillige terugkeer.

Onze belangenbehartiging richt zich ook op Europees en internationaal niveau. Dit doen we om de toegang tot duurzame bescherming in Nederland te waarborgen, maar ook uit oogpunt van internationale solidariteit.

Onze medewerkers

Er is in onze samenleving een breed draagvlak voor vluchtelingen. Duizenden vrijwillige medewerkers zetten zich in voor vluchtelingen, zij vormen het hart van onze dienstverlening. Zij zetten hun kennis, netwerk en talenten actief in en begeleiden vluchtelingen op persoonlijk en professioneel vlak. In het contact met vluchtelingen en partners zijn ze van onschatbare waarde. Ze spelen een sleutelrol bij het vergroten van het draagvlak in de samenleving.

Betaalde medewerkers bieden structuur en continuïteit voor de inzet van vrijwilligers, leveren de benodigde aanvullende expertise en dragen zorg voor collectieve belangenbehartiging. Al onze medewerkers (vrijwillig en betaald) werken met hart en ziel, ook al zijn de middelen soms beperkt en is de nood vaak hoog.

Onze rollen

Vluchtelingen kunnen altijd op ons rekenen waar het gaat om de bescherming van hun rechten en belangen. Onze organisatie is voor hen een **gids**, een **belangenbehartiger** en een **expert**. Deze rollen versterken elkaar.

- Met onze dienstverlening bieden we een warm welkom aan vluchtelingen die in Nederland aankomen en asiel aanvragen. Als **onafhankelijk gids** staan we hen bij met betrouwbare informatie, advies en -waar nodig- ondersteuning bij juridische procedures en op alle leefgebieden in het opbouwen van een nieuw bestaan. We zijn een laagdrempelig aanspreekpunt en bieden een luisterend oor voor vluchtelingen. We signaleren zaken die niet goed lopen, en weten de weg naar lokale en landelijke instellingen en autoriteiten als we verbetermogelijkheden zien.

"Soms gaat het niet om regels of wetten, soms gaat het meer om het gevoel dat iemand je steunt. VluchtelingenWerk staat naast mij alsof het familie is."

Voormalig cliënt VluchtelingenWerk

Belangenbehartiger

- We willen dat vluchtelingen een veilige toegang tot Europa hebben en zich hier beschermd weten. Met een snelle en zorgvuldige asielprocedure, een goede rechtspositie en beleid dat hen ondersteunt bij het opbouwen van een nieuw leven. We zijn als **belangenbehartiger** lokaal, landelijk en in Europa actief en informeren belanghebbenden met onze praktijkkennis en expertise. Verder signaleren we knelpunten in de opvang, procedures en integratie, dragen we verbeteringen aan en vragen we hier aandacht voor bij bestuurders, politiek, uitvoeringsorganisaties en de samenleving. Het belang van vluchtelingen staat hierbij altijd centraal. In het maatschappelijk debat pleiten we, met argumenten en feiten, voor een Nederland waarin we samen de verantwoordelijkheid nemen voor het beschermen van vluchtelingen en hun kansen bieden. Van vluchtelingen verwachten we een actieve bijdrage aan de samenleving, binnen de mogelijkheden die zij hebben.

“Vluchtelingen hebben vaak een kwetsbare positie in de samenleving. Aan ons de verantwoordelijkheid om hun belangen goed te vertegenwoordigen, op persoonlijk niveau, lokaal, nationaal en in Europa. Daarom werken we samen met het maatschappelijk middenveld, overheidsorganisaties en externe deskundigen aan de versterking van het draagvlak en de positie van vluchtelingen. We doen dat door constructief te zoeken naar oplossingen voor problemen. Waar dat echt niet lukt, aarzelen we niet om in de media of rechtszaal de belangen van vluchtelingen te verdedigen. Immers, zij hebben zelf nog onvoldoende stem in het debat.”

Frank Candel, voorzitter Raad van Bestuur VluchtelingenWerk (2024)

Expert

- Als **expert** hebben we brede (juridische) kennis op het gebied van asiel en integratie en weten we veel over de landen van herkomst. Met deze kennis ondersteunen we vluchtelingen en medewerkers. Ook delen we deze informatie met anderen, zoals advocaten, NGO's, de rechtspraak, gemeenten en werkgevers.

Ook binnen Europa zetten we ons in voor de toegang tot bescherming, opvang en integratie van asielzoekers en vluchtelingen:

- Met onze koepelorganisatie in Brussel, de **European Council for Refugees and Exiles (ECRE)** en hun **ELENA-netwerk**
- Met **partnerorganisaties** in Europa - met name de EU - en in overzeese delen van het Koninkrijk

Samen trekken we op in de lobby, organiseren we campagnes en ondersteunen we strategische procedures die het asielrecht in Europa moeten waarborgen. Ook steunen we partnerorganisaties buiten Nederland in hun ontwikkeling en wisselen we onderling kennis uit.

"De ondersteuning-op-maat die VluchtelingenWerk biedt aan andere NGO's, en de partnerschappen die het aangaat voor de lange termijn zijn voor ons uniek. VluchtelingenWerk spreekt uit eigen ervaring en kennis vanuit de praktijk, maar respecteert ook de lokale context en behoeften van haar partners."

Oktaý Durukan, directeur Refugee Rights Turkey (2020)

Ambities en doelstellingen

We zijn een gezaghebbende en toonaangevende maatschappelijke organisatie met een stevige positie in de samenleving, versterkt door constructieve samenwerkingen met andere NGO's en (keten-)partners.

In dit hoofdstuk verwijzen we naar de Sustainable Development Goals (SDG's). Een toelichting hierop is opgenomen in bijlage 2.

Ambitie 1

Vluchtelingen hebben voldoende toegang tot informatie en ondersteuning bij de eerste stappen op weg naar een nieuw bestaan. Er is oog voor de situatie waar mensen vandaan komen en aandacht voor hun behoeften. Tegelijk verwachten we van vluchtelingen dat ze zich binnen deze context zo pro-actief mogelijk inzetten bij hun procedure en zich, binnen hun mogelijkheden, actief inzetten bij hun participatie en integratie.

Onze doelstellingen richting 2030 om deze ambitie te kunnen bereiken zijn:

Vluchtelingen doen mee vanaf dag 1 (SDG 8)

We pleiten er actief voor dat vluchtelingen zo snel mogelijk na aankomst kunnen en mogen meedoen in de samenleving en daaraan kunnen bijdragen. Het liefste via werk. We verwachten dat vluchtelingen zich, binnen hun mogelijkheden, hier zelf ook voor inzetten. We jagen de opzet van matching- en omscholingstrajecten aan, om deze deelname van vluchtelingen mogelijk te maken.

Goed en onderscheidend zijn

We bieden alleen diensten aan waarin we goed en onderscheidend zijn. Onze diensten sluiten aan bij de behoeften van vluchtelingen. Deze behoeften peilen we regelmatig. In het belang van vluchtelingen werken we samen met andere partijen die dat belang ondersteunen.

We blijven leren en innoveren

We monitoren de resultaten van ons werk voortdurend onder vluchtelingen. Samen met vluchtelingen stellen we een kwaliteitskader op. Waar dat nodig is sturen we bij of verbeteren we. Verder gebruiken we de feedback van vluchtelingen én opdrachtgevers, zoals gemeenten, om onze dienstverlening te verbeteren.

We verbeteren onze dienstverlening met de mogelijkheden van technologie

We verbeteren onze dienstverlening met de kansen die de technologie ons biedt, bijvoorbeeld met Artificial Intelligence (AI). We ontwikkelen een omnichannel aanbod, zodat vluchtelingen kunnen kiezen hoe zij gebruik willen maken van onze dienstverlening. Dit biedt hen meer autonomie. Ook verbeteren we de efficiëntie van ons werk, omdat we ons bewust zijn van de schaarste aan middelen en capaciteit. Hierbij kijken we vanzelfsprekend ook naar alle risico's die dit met zich meebrengt.

Ambitie 2

Een Nederland waar het een gedeelde verantwoordelijkheid is om vluchtelingen op te vangen en hen bescherming te bieden. Waar zij kansen krijgen om een plek te vinden in de samenleving, die daar de ruimte voor biedt. Met wetgeving, beleid en besluiten die dit ondersteunen. Daar is onze belangenbehartiging op gericht.

Onze doelstellingen richting 2030 om deze ambitie te kunnen bereiken zijn:

We nemen het perspectief van vluchtelingen mee door goed te luisteren en vragen anderen dat ook te doen (SDG 10, 16)

Dat doen we door vluchtelingen te betrekken bij ons werk, als partner, criticus, inspirator en collega. Door goed te luisteren, kunnen we hun perspectief beter vertalen in alles wat we doen. Samen, via onze eigen publieke uitingen en activiteiten, en door deelname aan externe gesprekken. Zo vergroten we de actieve, gelijkwaardige deelname van vluchtelingen aan het maatschappelijke debat.

We dragen oplossingen aan vanuit onze expertise, helpen mee die te realiseren en zijn kritisch waar problemen niet worden opgelost (SDG 17)

We zijn deel van de *civil society* (het maatschappelijk middenveld), zowel in Nederland als in Europa. We zijn ons bewust van (veranderingen in) het maatschappelijk of politiek klimaat en weten hoe we het best kunnen bijdragen aan de belangen van vluchtelingen, en hen daar actief aan laten meewerken. Dat doen we op collectief niveau, met een blik die verder reikt dan de nationale grenzen. We dragen oplossingen aan en helpen deze te realiseren op alle bestuursniveaus en in het maatschappelijke

debat. Als problemen niet worden opgelost, zullen we kritisch zijn en niet aarzelen om dit te uiten, indien nodig via de media. Dit maakt ons tot een zichtbare, geloofwaardige en betrouwbare partner.

We luisteren goed naar de samenleving

We zijn ons bewust van de vraagstukken in onze samenleving. We luisteren ook naar burgers die anders denken en nemen hun standpunten serieus. We zijn ervan overtuigd dat we het meest kunnen bereiken door realistisch en oplossingsgericht te werken, waarbij we uitgaan van feiten en ons baseren op ons fundament.

We onderzoeken andere manieren van fondsenwerving

We realiseren meer opbrengsten uit fondsenwerving/donaties, en ontwikkelen alternatieven.

Ambitie 3

We zijn een wendbare en inclusieve organisatie met een robuuste basis, lokale binding en landelijke slagkracht

Onze doelstellingen richting 2030 om deze ambitie te kunnen bereiken zijn:

We zijn een robuuste en wendbare organisatie

We hebben een solide basis (werkprocessen, systemen en financiën) die op orde is. Dit geeft ons continuïteit en flexibiliteit die nodig is in een snel veranderende context. We werken met scenario's om snel in te kunnen spelen op veranderingen.

We zijn divers en inclusief (SDG 10)

Ons medewerkersbestand is divers. We werken samen vanuit gelijkwaardigheid, waarbij recht wordt gedaan aan onze diversiteit en verschillen. Onze houding en gedrag zijn inclusief: we stellen ons open voor verschillen in denken en gedrag. We zorgen voor het behoud van medewerkers door een goede inhoudelijke inwerkperiode, een opvolgings- en retentieplan en door te investeren in loopbaanontwikkeling. Daarbij houden we rekening met de wensen van medewerkers.

We hebben de juiste (ervarings)-deskundigheid en vaardigheden

Onze medewerkers zijn deskundig. Ze hebben de vaardigheden en houding die nodig zijn om het verschil te kunnen maken voor vluchtelingen. Een deel van onze medewerkers brengt hun eigen ervaringsdeskundigheid in.

We werven vrijwilligers gericht

We gaan vrijwilligers gericht werven, waarbij we ook specifiek werven onder ouderen en deeltijdwerkers. Dat doen we met gerichte campagnes op basis van persona's: een gedetailleerde beschrijving van de (fictieve) ideale vrijwilliger, een archetype. We gaan meer gebruik maken van ad-hoc vrijwilligersinzet buiten de dienstverlening.

Wat dit voor ons dagelijks werk betekent

Vluchtelingen staan altijd centraal

Dit is de kern van ons werk, wat ons drijft. De belangen van vluchtelingen hebben altijd de hoogste prioriteit bij het maken van keuzes.

We luisteren naar het perspectief van vluchtelingen en stimuleren anderen dat ook te doen

Zelf kunnen aangeven wat je nodig hebt, wat werkt en wat niet werkt. En gehoord worden als je hierover spreekt. Ongeacht of je pas net, of al lang in Nederland bent. Dat vinden we belangrijk. Dat doen we door vluchtelingen te betrekken bij ons werk:

- Als inspirator en criticus
- Als cliënt en deskundige: waarbij we structureel behoefteonderzoek doen
- Als collega
- Als (samenwerkings)partner, zowel bij de belangenbehartiging als in de dienstverlening

Wij verwachten van vluchtelingen een actieve inzet bij de asielprocedure en deelname in de samenleving, binnen hun mogelijkheden.

We gaan uit van de kracht van de samenleving

We doen een beroep op de solidariteit van burgers om de opvang, bescherming en integratie van vluchtelingen in woord en daad te steunen. We hebben daarbij oog voor bredere vraagstukken in de samenleving.

We zijn constructief kritisch en werken samen om meer te kunnen bereiken

We werken constructief en oplossingsgericht samen met iedereen die werkt aan de bescherming en integratie van vluchtelingen. We zijn kritisch waar de grenzen van recht en solidariteit worden overschreden.

We zijn inclusief en divers

We geloven dat onze werkzaamheden verbeteren wanneer ons medewerkersbestand divers en ons gedrag respectvol en inclusief is.

Onze positionering

We hebben in ons werk te maken met veel partijen voor wie we een zichtbare, geloofwaardige en betrouwbare partner zijn. Dat maakt ons trots. Regelmatig krijgen we de bevestiging dat we een partij zijn die de noodzakelijke kennis, expertise en ervaring in huis heeft.

Gids

Belangenbehartiger

Expert

- Voor **vluchtelingen** zijn we een gids, belangenbehartiger en expert. We handelen uit hun belang, met kennis van hun behoeften en wensen, en met oog voor de samenleving. We verwachten van hen een actieve inzet in de samenleving.
- Voor de **Nederlandse maatschappij** zijn we een gids en expert. We hebben relevante kennis en ervaring in huis die we kunnen onderbouwen met feiten. Verder hebben we een gidsfunctie als er vragen zijn en we contacten tot stand kunnen brengen.
- Voor **donateurs en onze achterban** zijn we de partij die opkomt voor vluchtelingen en zich uitspreekt voor mensenrechten.
- Voor de **politiek en media** zijn we een expert en een belangenbehartiger. We zijn een bron van informatie, kennen feiten en cijfers en behartigen de belangen van onze doelgroep. We kaarten zaken aan die niet goed gaan, en zeggen het ook als het wel goed gaat. We geven informatie die is gebaseerd op feiten en dragen oplossingen aan.
- Voor **overheden** zijn we een expert en belangenbehartiger. We beantwoorden vragen, denken mee, dragen oplossingen aan en signaleren knelpunten. We wijzen op samenhang in beleid en de uitvoering tussen de verschillende leefgebieden. We agenderen zaken die niet goed gaan en geven ook aan als het wel goed gaat.
- Voor **opdrachtgevers en financiers** zijn we dé partij om de opdracht uit te voeren. We hebben veel kennis en ervaring, kennen de wensen en behoeften van vluchtelingen en opdrachtgevers. Door de inzet van onze vele vrijwilligers kunnen we vluchtelingen intensief begeleiden en versterken we de diversiteit en inclusiviteit van onze samenleving. We voeren alleen opdrachten uit wanneer deze passen binnen onze doelstellingen en kostendekkend worden gefinancierd.

Een kijk op de verdere toekomst

Hoe nu verder?

Het hoort bij een grote organisatieverandering, zoals de fusie in 2022, dat we opnieuw onze missie bevestigen en vertellen hoe we aan onze droom willen werken. We gaan de komende jaren aan de slag met scenario's om goed om te kunnen gaan met verwachte en onverwachte veranderingen in onze samenleving en daarbuiten. Veel van deze maatschappelijke trends zijn genoemd in het hoofdstuk 'Onze omgeving'.

Daarnaast zijn er gebeurtenissen die snel om een reactie vragen. Het EU-beleid bepaalt steeds meer wat we in ons eigen land kunnen doen. Zeker ook binnen ons land zullen er politieke veranderingen zijn die ons werk sterk beïnvloeden. We houden de veranderingen in de meningen over een rechtvaardig asiel- en integratiebeleid in de gaten.

Om de opvang, bescherming en participatie van vluchtelingen in Nederland mogelijk te maken, zullen we onder veranderende omstandigheden verschillende keuzes maken. Deze keuzes zijn altijd gebaseerd op onze strategie.

Alleenstaande minderjarige vreemdeling (amv) - Een minderjarige persoon die een aanvraag om toelating als vluchteling heeft ingediend en bij binnenkomst niet wordt begeleid en/of verzorgd door ouders en/of meerderjarige bloed- of aanverwanten.

Aanmeldcentrum - In een aanmeldcentrum (AC) meldt een asielzoeker zich om formeel asiel aan te vragen. Hier wordt bepaald of de aanvraag in het AC wordt afgehandeld of dat de asielzoeker wordt opgenomen in de asielprocedure en wordt geplaatst in een Onderzoek- en opvangcentrum (OC). De IND kent vier aanmeldcentra: AC Ter Apel, AC Rijsbergen, AC Zevenaar en AC Schiphol.

Asielaanvraag - Een aanvraag voor een verblijfsvergunning van een asielzoeker die vindt dat die voor bescherming in Nederland in aanmerking komt, zoals bedoeld in het Vluchtelingenverdrag

Asielprocedure - In Nederland kunnen asielzoekers zich voor een asielaanvraag melden bij een aanmeldcentrum. Hier krijgen zij onderdak, hulp van een advocaat en een medisch onderzoek. Na een korte rustperiode start de asielprocedure. Die bestaat uit een aanmeldgehoor (over de reis naar Nederland) en een nader gehoor (over de redenen van de asielaanvraag). Als er meer tijd nodig is voor onderzoek wordt de asielprocedure verlengd. Op basis van de gehoren wordt bepaald of iemand gevaar loopt bij terugkeer en een vergunning krijgt of dat de aanvraag wordt afgewezen. De IND moet binnen 6 tot 15 maanden een beslissing nemen.

Asielvergunning - Deze verblijfsvergunning krijgt een asielzoeker op grond van diens asielaanvraag, wanneer het aannemelijk is dat die gevaar loopt bij terugkeer. Sinds de invoering van de Vreemdelingenwet in 2001 zijn er twee soorten asielvergunningen. Dit zijn de vergunning voor bepaalde tijd en de vergunning voor onbepaalde tijd. Na vijf jaar kunnen houders van een vergunning voor bepaalde tijd in aanmerking komen voor een vergunning voor onbepaalde tijd.

Asielzoeker - Persoon die een aanvraag voor toelating als vluchteling indient, een 'asielaanvraag'. Asielaanvragen worden door personen ingediend die om uiteenlopende redenen hun land hebben verlaten om in een ander land asiel te zoeken. In Nederland kunnen asielzoekers zich voor een asielaanvraag melden bij een aanmeldcentrum.

Belangenbehartiging - Het opkomen voor en verdedigen van de belangen van een groep.

Dienstverlening - De directe begeleiding en ondersteuning van vluchtelingen door VluchtelingenWerk Nederland.

Migrant - Persoon die verhuist naar een ander land. Dat kan vrijwillig of onvrijwillig gebeuren. Tot die laatste groep behoren vluchtelingen.

Ongedocumenteerde - Persoon die zonder geldige verblijfsvergunning in Nederland verblijft.

Ontheemden - De term internationaal ontheemden wordt gebruikt voor vluchtelingen uit Oekraïne, omdat bepaald is de RTB in te roepen voor deze groep.

Refoulement - Het terugzenden van vluchtelingen naar hun land van herkomst als zij vervolging te vrezen hebben.

Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) - Een noodmechanisme van de EU dat bij een uitzonderlijke toestroom wordt geactiveerd om ontheemden collectieve bescherming te bieden en de druk op nationale asielstelsels van EU-landen te verlichten. Oekraïense ontheemden vallen onder deze regeling.

Statushouder - Asielzoeker van wie het asielverzoek is toegewezen en die een verblijfsstatus heeft gekregen.

Vluchteling - Persoon die op grond van het Vluchtelingenverdrag recht heeft op bescherming, omdat die in het herkomstland gegronde vrees heeft voor vervolging, vanwege een godsdienstige of politieke overtuiging, nationaliteit, ras of het behoren tot een bepaalde sociale groep.

Sustainable Development Goals

De Sustainable Development Goals (SDG's) zijn in 2015 vastgesteld door de Verenigde Naties. Er zijn in totaal zeventien SDG's die gelden als mondiale doelstellingen voor een duurzame ontwikkeling van de wereld.

Ze schetsen een toekomst waar er vooruitgang is voor iedereen en waar alle mensen in vrede en welvaart kunnen leven. Onze toekomstdroom sluit daarbij aan: een rechtvaardige en inclusieve samenleving.

Met onze strategie dragen we direct bij aan een aantal SDG's:

 SDG 8. Eerlijk werk en economische groei: arbeid wordt verantwoordelijk ingezet en inkomens worden eerlijk verdeeld.

We bepleiten dat vluchtelingen meedoen vanaf dag 1 en participeren in de Nederlandse samenleving, binnen hun mogelijkheden. Het liefst via werk. Ook als werkgever maken we ons hard voor verantwoordelijk werk.

 SDG 10. Het verminderen van ongelijkheid: sociale samenhang is onontbeerlijk voor het goed functioneren van de samenleving.

Iedereen moet gelijke kansen krijgen om deel uit te maken van de maatschappij. Wij zetten ons in voor een gelijkwaardige positie van vluchtelingen in de Nederlandse samenleving, zodat zij actief kunnen participeren. Ook zorgen we er in onze eigen organisatie voor dat we een divers medewerkersbestand hebben.

 SDG 16. Vrede, gerechtigheid en sterke publieke diensten: doeltreffende, verantwoordelijke en transparante instituties zijn essentieel voor welzijn en welvaart.

We zetten ons in voor een eerlijke asielprocedure en goede opvang voor asielzoekers en vluchtelingen. Ook streven we naar goede informatievoorziening en instituties die makkelijk te bereiken en te benaderen zijn. Deze moeten ook toegankelijk zijn voor vluchtelingen die de Nederlandse taal (nog) niet spreken.

 SDG 17. Partnerschap om de doelen te bereiken: het realiseren van de SDG's vereist samenhangend beleid, een coöperatieve omgeving en het aangaan van nieuwe partnerschappen.

Om het verschil voor vluchtelingen te maken, werken we zo veel mogelijk samen met NGO's, overheden en andere instanties.

Van aankomst naar toekomst

Strategie VluchtelingenWerk 2024 - 2030

Onze missie

VluchtelingenWerk Nederland maakt zich sterk voor vluchtelingen. Wij zijn een onafhankelijke, professionele organisatie met hart voor mensenrechten. We baseren ons op de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens (UVRM). Met een toegewijd team van vele vrijwillige en betaalde medewerkers, en samen met vluchtelingen, zetten we ons in voor het welzijn, de integratie en de autonomie van vluchtelingen.

Kansen voor het opbouwen van een toekomst

Actief meedoen vanaf dag één

Korte en rechtvaardige asielprocedure

Menswaardige opvang

Onze kernwaarden

Samen

Professioneel

Solidair

Onze rol

Gids

Belangenbehartiger

Expert

Toekomstvisie

Onze doelgroep

Onze ambities

Wendbare en inclusieve organisatie met robuuste basis

Nederland als geheel verantwoordelijk voor opvang en integratie van vluchtelingen

Toegang tot informatie en ondersteuning bij opbouw nieuw bestaan

Ons fundament

Dienstverlening

Belangenbehartiging (Europa)

Onze medewerkers

Sleutelrol draagvlak

Continuïteit

Met hart en ziel

Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens